

PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓ

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁS FŐSZAKASZÁNAK KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZEI: SAJTÓKÖZLEMÉNY, INTERJÚ

A lecke célja, hogy a projekt megvalósítás fázisának kommunikációs eszközei közül a média megjelenésekhez adjon hasznos tippeket, javaslatokat és példákat.

SAJTÓKÖZLEMÉNY ÉS AZ INTERJÚ

A médiával való kapcsolattartás két gyakran használt eszköze a **sajtóközlemény** és az **interjú**.

Ebben a leckerészben részletesen a sajtóközleménnyel kapcsolatos tudnivalókat ismertetjük. Az interjúról a keretes írásból tudhat meg többet.

Az interjú

Az **interjú** két vagy több ember kötött formájú beszélgetését jelenti, amelynek célja, hogy az interjú készítői az interjú alanyától információkat nyerjenek egy meghatározott témakörben.

Az interjú célja alapvetően kétféle lehet:

- Informatív interjú esetében a kérdező célja hogy a megszólalótól, mint hiteles és autentikus forrástól pontos információkat szerezzen és hozzon nyilvánosságra
- Személycentrikus vagy portré interjút célja ezzel szemben, hogy az interjúalany személyét részletesen bemutatni és megismertetni a közönséggel.

A közlés közege szerint megkülönböztethetünk: Nyomtatott és elektronikus, sajtó, rádió, TV interjút.

Az interjú szereplői a riporter és az interjúalany.

Interjú 1x1: Hogyan kommunikáljuk üzenetünket megjelenésünkkel?

A TV interjú audiovizuális információkat is közvetít, ezért kiemelten fontos, hogy a megjelenésre is odafigyeljen.

Öltözzön és viselkedjen úgy, mint a hétköznapokon. Ez által Ön is komfortosabban érzi magát.

Jó megjelenéssel sokat lehet nyerni, de még annál többet lehet veszíteni is. A megjelenéssel üzenetet is tud közvetíteni, de kerülje a provokatív üzeneteket, feliratokat.

Ha hivatalos ügyben vagy egy cég képviselőjében beszélünk, az öltözködésünknek is ezt kell tükröznie.

A fekete és a fehér helyett inkább pasztellszíneket válasszon, kerülje a túl nagy és a túl apró mintákat, a csíkos ruhákat és a túlzottan figyelemfelhívó kiegészítőket (pl. kalap, ékszerek). Ezek mindegyike zavaró lehet képernyőn keresztül akkor is, ha „élőben” szépnak látszik.

Videoszerkesztési eljárások miatt királykék és az élénkzöld színt se viseljük, ha stúdióban készül a felvétel.

Hogyan viselkedjünk az interjú során?

A rádió és TV interjú közötti lényeges és egyértelmű különbség a látvány a televízió javára. Ez az interjúalanyt további erőfeszítésre készíteti például a felkészülés szempontjából, ugyanakkor a két interjútípust kezelje egyként a viselkedés szempontjából. Annak ellenére, hogy fizikailag a riporterrel való társalgás során tudja üzenetét a közönség elé tárni, ezért szüksége van, hogy elnyerje a kérdező jóindulatát, aki segítheti Önt az interjú során.

A rádió és TV interjúra egyaránt igazak az alábbi szempontok:

- Legyen céltudatos, profi, de mindezt egy laza és nyugodt stílusban.
- Figyeljen oda a természetes és odaillő kéztartásra és testmozdulatokra.
- Üljön nyugodtan – ne hintázzon vagy forogjon a székkal!
- A riporter reagálni fog az arckifejezésére és a testbeszédjére (egyben megerősítheti az Ön mondandóját) Szúrós pillantások például úgy jönnek át a képernyőn, mintha szavahihetetlen és a riporterben sem kelt pozitív érzéseket.
- Alakítson ki jó kapcsolatot a riporterrel, hogy jó benyomás maradjon meg benne – úgy fog Önre emlékezni a jövőben, mint megbízható interjúalanyra és hírforrásra

Miért adjunk interjút?

Az információ hatalom, és a projekttel kapcsolatos fontos információkkal leginkább Ön rendelkezik, senki más.

Az interjú során a média figyelme Önre és válaszára szegeződik. Megfelelő formában kommunikálhatja üzenetét.

Az interjú egy kötött formájú beszélgetés, ezért csak részben kontrollálható.

Irányított válaszokkal vagy egy meggyőző média megjelenéssel azonban mégis sokkal jobban tudjuk irányítani az interjút, mint gondolnánk és ezzel akár több lehetőséget tudunk kifejezni.

Mit érdemes tudnunk a riporterekről?

Íme néhány tény:

- Többségük profi, nem ma kezdte a szakmát

- Nem feltétlenül szakértői minden területnek
- Szerkesztők, rendezők, producerek befolyásolják őket

A riporter szándéka egy interjúval, egyrészt

- hogy érdekes és aktuális témát tárjon a közönsége elé;
- hogy tényeket gyűjtsön össze
- hogy adott témára fókuszáljon, azt jobban körüljárja és megértse;
- hogy megadja a lehetőséget ellentétes nézőpontok részletesebb kifejtésére, ez által kiegyensúlyozására;
- Hogy jól csengő idézeteket gyűjtsön ismert és jó nevű forrásoktól

Hogyan készülünk fel az interjúra?

Ha egy újságíró interjút kér tőlünk, a válaszadás előtt kérdezzünk rá a megjelenés körülményeire, hogy azok ismeretében fogalmazhassuk meg véleményünket. Az alábbiakat érdemes egyeztetni a nyilatkozat előtt:

- Nagyjából milyen kérdésekre számíthatunk, milyen témában szeretnének interjút kérni? (A konkrét kérdéseket viszont ne kérjük el, ez egyrészt „megöli” az interjút, másrészt udvariatlanságnak számít!)
- Hol és mikor fognak megjelenni az elhangzottak? (Ha újságról van szó, csak nyomtatott kiadásban vagy az online változatban is?)
- Televíziós és rádiós interjú esetén élő adásban kell nyilatkozni, vagy még szerkesztik a felvett anyagot? Be kell-e menni a stúdióba?
- Mennyi ideig fog tartani az interjú, mennyi anyagra van szüksége az újságírónak?
- Ha kell, kérjünk egy kis időt! Nyugodtan mondhatjuk, hogy szeretnénk néhány adatnak utánanézni. Kérjük el a számát, és hívjuk vissza egy órán belül! Így lesz időnk felkészülni (és megnyugodni, ha kell), de az újságíró türelmével sem élünk vissza.
- Készüljünk fel! Nézzünk utána a témához kapcsolódó számoknak, adatoknak, és készítsük a kezünk ügyébe a papírt, hogy ha kell, azonnal fel tudjuk olvasni a megfelelő információt. Gondoljuk végig a lehetséges kérdéseket, és egy-két mondatban fogalmazzuk meg a válaszukat. Soha ne olvassuk azonban fel ezeket az előre megírt mondatokat, mert erőltetett lesz az interjú! Adjunk helyet a szimpatikus spontán megnyilvánulásoknak is és végül:
- Legyünk tisztában az interjúval és a felvétellel kapcsolatos jogainkkal.

Hogyan kommunikáljunk az interjú során?

Az interjú előtt átgondolt szempontokat érvényesítse az interjú során. Mi a különleges/új/érdekes üzenetében? Miért fontos ez? Kinek és minek előnyös? Legyen világos, mi a fő üzenete és azt fogalmazza meg röviden, jól érthetően két-három pontban, hogy annak minden egyes része jól azonosítható legyen a további híradásokban.

Fő a nyugalom! Próbáljunk olyan környezetet teremteni, ahol zavartalanul beszélhetünk az újságíróval. A mobiltelefonunkat kapcsoljuk ki, ha az újságíróval telefonon beszélünk, inkább vezetékes készülékről hívjuk vissza. Csak az újságíróra koncentráljunk (ha van például fotós vagy operatőr, ne nézzük rá, kivéve, ha külön megkér erre). Maradjunk nyugodtak és udvariasak, még akkor is, ha esetleg provokatív vagy kényes kérdéseket kapunk.

Fogalmazzunk tömören és érthetően! Különösen élő műsorban, rádiós vagy televíziós interjúnál fontos, hogy röviden, mégis mindenki számára egyértelműen fogalmazzuk meg a gondolatainkat. Az interjúadásnak talán ez a legnehezebb része, bár sokat segít, ha a felkészülés során erre is ügyelünk.

Mindenképpen törekedjünk a következőkre:

- Ne használjunk hosszabb mondatot, mint amit egy levegővel, kényelmesen el tudunk mondani.
- Ne hadarjunk, inkább beszéljünk egy kicsit lassabban a megszokottnál!
- Ha éppen nem jut eszünkbe a megfelelő kifejezés vagy nem tudjuk folytatni a mondatot, fogjuk rövidre és zárjuk le a gondolatot. Használhatunk töltelékiszavakat, fordulatokat is például „az az igazság, ez nagyon nehéz kérdés, mert...” vagy „de azt gondolom, hogy...”. A lényeg, hogy ne legyenek hosszú szünetek vagy ne öö-zzünk.
- Ha elmondta a lényegét, egyszerűen fejezze be a mondatot. Majd várjon a következő kérdésre. Ne várja meg, míg félbeszakítja a riportert.
- Kerüljük az idegen szavakat, szakkifejezéseket, rövidítéseket, inkább próbáljuk körülírni a dolgokat. Képzeld meg azt, mintha egy idős rokonunknak magyaráznánk! Csak akkor tegyünk kivételt, ha kifejezetten szakmai cikkről van szó.
- Válaszoljunk minden kérdésre! Ha esetleg nem tudjuk a választ – és nem élő interjúról van szó – mondjuk azt, hogy utána nézünk a dolognak interjú után és elküldjük a szükséges információt. Ha váratlan kérdést kap, nem szükséges azonnal válaszolni. Teljesen természetes, ha rövid szünetet tart. Ha kényes kérdést kapunk, röviden válaszoljunk rá, majd valami ehhez kapcsolódó, de számunkra pozitív témára térjünk át (például hangsúlyozzuk, hogy mindent megtettünk egy hiba elhárításáért, majd mutassuk be részletesen az erőfeszítéseinket és a bevezetett változtatásokat.)

Hogyan kommunikáljuk az üzenetünket?

A fő üzenet megfogalmazásán és ismétlésén túl, fontos, hogy az megmaradjon a befogadókban, ezért érdekessé is kell azt tenni.

Használjunk kreatív, színes és személyes tapasztalatot alapuló, de hétköznapi példákat, hogy az emberek jobban odafigyeljenek azok által közelebb hozva a témát az emberekhez.

Bátran mondjunk el egy rövid anekdotát, érdekes történetet vagy közismert példát, amely megragad az emberek fejében.

A nézők csak arra a részre fognak emlékezni, amit hallanak így olyan élénk, fantáziadús képeket villantsunk fel nekik, amelyek megmozgatják a fantáziájukat.

És ne felejtjük el, hogy bár a személyes kapcsolatban az interjú során a riporter vagyunk, az üzenetünket nem személyesen őhozzá intézzük, hanem a közönséghez.

Kérjük el az anyagot! Ha nem élőben készült az interjú, akkor van lehetőségünk átnézni, hogy mi jelenik meg az elhangzottakból. Kérjük meg az újságírót, hogy a szerkesztett változatot küldje el a megjelenés előtt, így még tudjuk javítani, ha szükséges. Ne essünk azonban túlzásba, tényleg csak akkor módosítsuk a cikket, ha nagyon muszáj, hiszen nem azért adtunk interjút, hogy utána visszavonjuk az elmondottakat.

A riporterek megfélemlítő trükkjei

A riporterek többnyire professzionális, dörzsölt kérdezők és bizonyos technikákkal próbálnak meg információkat, érzelmeket kicsalni az interjúalanyból.

Íme a leggyakoribb technikák, hogy időben fel tudja ismerni, ha a riporter trükközni próbál:

- Olykor a felvezetés túl hosszúra sikerül, amelyben akár valótlanosságok vagy túlzású állítások szerepelhetnek. Mire a végére ér a riporter, az interjúalany elveszíti a fonalat.
- A riporter egy olyan helyszínt választ, ahol (akár szélsőséges körülmények között) az interjúalany kellemetlenül érzi magát
- A riporter másokat idézve érdekes állításokat próbál kicsikarni Önből.
- Talán, hogy a mondandójával ellentmondásra rávilágítson, a riporter érzelmeket próbál kiváltani Önből hasonló, de feltételezett helyzetek felhozatalával.
- A riporter Ön és valaki közé próbálhat éket verni, akivel kapcsolatban óvatosan kell fogalmaznia.
- Kérdések sorozatával a riporter valamilyen negatív dolgot próbál előhozni önből.
- A riporter saját szavaival, értelmezésében vonja le a következtetést és megpróbálja Önt meggyőzni, hogy egyetértsen azzal.

Mit tegyen ha az interjú során ideges?

Bárkivel előfordulhat hogy az interjú során ideges vagy lámpalázás lesz. Sokan küzdenek ezzel, még ha csak egy kamerával és egy riporterrel kell is szembenézniük A következő technikákkal és tanácsokat fogadja meg, ha ideges lenne:

- Vegyen kisebb tárgyat a kezébe, amely segítségével levezetheti idegességét.
- Gondoljon arra, hogy hamarosan vége az interjúnak.
- Gondoljon egy kellemetlenebb helyzetre (pl. fogorvos), ami segít a mostani stresszes helyzetet más perspektívába helyezni.
- Alkalmazzon helyes légzéstechnikát: vegyen levegőt az orrán keresztül, fújja ki lassan a száján keresztül.
- Tartson szemkontaktust a riporterrel az egész interjú során
- Beszéljen lassan, egyszerű mondatokkal, így nem csak a hibák elkerülhetőek, hanem megfontoltabbnak is tűnik.
- Beszéljen jól érthetően artikulálva és udvarias stílusban.

Mit szabad és mit nem az interjú során?

Néhány jó tanács összefoglalóan, hogy mire figyeljen oda az interjú során:

- Mindig a kérdésre válaszoljon.
- Törekedjen a rövid, tartalmas válaszokra, amelyekben üzenetét kommunikálja.
- Hozza közelebb a témát személyes példákon keresztül.
- Használjon hétköznapi, könnyen érthető nyelvezetet.
- Nyugodtan éljen a retorikai eszközökkel és tartson hatásszünetet vagy használja a hanglejtését.
- Viseljen kényelmes, tiszta ruhát.
- Figyeljen oda, hogy mit mond a jogi következmények miatt.
- Feltételezzük azt, hogy mindent, amit mondunk egyszer idézni fognak. Semmi se kerül mellőzésre.
- Ha észreveszi, hogy hibázott, kérje meg a riportert, hogy az interjú egy részét vegyék újra.
- Maradjon az interjú témájánál, ne kalandozzon el más területekre.
- Ne menjen bele feltételezett helyzetek megtárgyalásába.
- Hallgasson mielőtt beszél. Ne szakítsa félbe beszélgetőpartnerét.
- Ne veszítse el a türelmét.
- Ne állítson valótlanúságot.
- Soha ne mondja, hogy nem kommentálna valamit. A nézők többsége azt feltételezi, hogy vétkes valamiben vagy büntudata van valami miatt.

Az interjút követően...

Az interjút követően se teljesen szakítsuk meg a kapcsolatot a riporterrel.

Ha jó tapasztalattal távozik az interjúról, köszönje meg a producernek és/vagy a riporternek utólag is egy köszönetnyilvánító üzenettel.

Küldjön kiegészítő információkat a riporter részére, amelyek segítik a munkáját, vagy többlettudással, akár későbbi témákkal láthatja el őt. Küldön névjegykártyát, információs kiadványokat a (projekt)tevékenységekről, és további híreket, információkat. Ezek révén egyrészt segítőkész, megbízható forrásnak fognak tartani minket a területen, másrészt ezek az elemek is biztosíthatják, hogy a nevünket, szakterületünket helyesen idézik.

További olvasnivalók:

[Hogyan kell viselkedni tévéinterjú során?](#)

Dr. Csáfor Hajnalka: [Disszemináció: reklám-PR-sajtóismeretek, projektek kommunikációja](#)

Felhasznált irodalom

[European Commission -Environment – LIFE Programme – Communication tools](#)

<http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/advice.htm>

[LIFE factsheet : press release](#)

[Sajtóközlemény minta vagy mintasajtóközlemény? Sakkom Interaktív cikke](#)

További olvasnivalók:

[Interjú helyzet - hogyan készülünk fel? Sakkom Interaktív cikke](#)

[Hogyan kell viselkedni tévéinterjú során?](#)

Dr. Csáfor Hajnalka: [Disszemináció: reklám-PR-sajtóismeretek, projektek kommunikációja](#)

A képek forrása:

<http://cdn.maypalo.com/wp-content/uploads/2013/05/music-wallpapers-for-iPad.jpg>

http://i0.wp.com/msinthebiz.com/wp-content/uploads/2015/11/Anastasia-Dollarphotoclub_23974984.jpg?fit=4582%2C2230

<https://colabstudio.files.wordpress.com/2013/01/silhouette-interview.jpg>

Az internetes hivatkozások elérésének időpontja: 2017. február